

II(X) МІЖНАРОДНА БОТАНІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ МОЛОДИХ УЧЕНИХ (11—16 листопада 2012 р., м. Санкт-Петербург, Росія)

Чергову конференцію проведено радою молодих учених Ботанічного інституту імені В.Л. Комарова Російської академії наук (БІН РАН) за підтримки Російського ботанічного товариства (РБТ).

Такі молодіжні конференції у Санкт-Петербурзі відбуваються на базі Ботанічного інституту РАН з 1986 року. Останні дві з десяти отримали офіційний статус міжнародних, хоча й раніше в них брали участь молоді дослідники з країн СНД і далекого зарубіжжя. Ця конференція зібрала представників з Росії, України, Білорусі, Казахстану та Індії — усього близько 200 учасників.

На відкритті з вітальним словом виступили голова конференції, директор БІН РАН, віце-президент РБТ, д-р біол. наук, проф. В.Т. Ярмишко; а також чл.-кор. РАН, президент РБТ, завідувач Гербарію, д-р біол. наук, проф. Р.В. Камелін; начальник науково-освітнього відділу БІН РАН, канд. біол. наук Н.А. Медведєва та інші. Було відзначено широку програму конференції, яка охоплювала більшу частину розділів ботаніки, а також представлено короткий екскурс в історію і традиції проведення таких заходів для молодих учених на базі БІН РАН. У своєму виступі Р.В. Камелін оцінив матеріали, подані до збірника тез. Його вразило те, що подекуди наукові керівники при публікації навіть доволі пересічних робіт виступають співавторами. Крім того, він зазначив, що слід посилити діяльність координаційної наукової ради з ботаніки РАН, щоб уникати дублювання тематики, яку виконують різні установи й відділення.

Першого дня конференції відбулося пленарне засідання, де з лекціями виступили провідні науковці. Так, д-р біол. наук, проф. Д.Д. Соколов (Москов-

ський державний університет імені М.В. Ломоносова — МДУ) представив доповідь на тему «Сучасні уявлення про походження й еволюцію квітки», в якій розглянув різні теорії та конкретні приклади, що підтверджують або суперечать їм. Член-кореспондент РАН Ю.В. Гамалей (БІН РАН) розповів про походження й еволюцію провідної системи рослин у ході симбіогенезу та адаптогенезу у зв'язку зі змінами навколишнього середовища. Д-р біол. наук В.В. Горшков (БІН РАН) присвятив свою доповідь дослідженню рослинних угруповань у локальному і глобальному аспектах. Були заслухані й інші пленарні доповіді.

На конференції працювало 10 тематичних секцій: систематика і філогенія вищих рослин; мікологія, альгологія, ліхенологія і бріологія; анатомія і морфологія квіткових рослин; клітинна і молекулярна біологія, метаболізм рослин і грибів; ембріологія і репродуктивна біологія; геоботаніка; географія вищих рослин; палеоботаніка; ресурсознавство та інтродукція рослин; забруднення навколишнього середовища й охорона рослин. Загалом відбулося 28 засідань, причому засідання кількох секцій тривали одночасно. Усі виступи на конференції були усними, постерної та заочної участі не передбачалося.

На кожній із секцій звучали не лише доповіді молодих науковців, а й лекції провідних фахівців у певній галузі з установ Санкт-Петербурга та інших міст Російської Федерації. Молоді ботаніки мали змогу ознайомитися з досягненнями науковців Росії та світу останніх років, отримати корисні практичні поради щодо перспективних напрямків і методики досліджень.

Так, на секції анатомії і морфології лекцію «Анатомія листка для систематики рослин» представила канд. біол. наук О.В. Яковлева (БІН РАН). Особливу

увагу вона приділила кристалам, показала різноманіття кристалічних відкладів, їх складу, локалізації у рослинах та дала практичні поради щодо використання цих та інших анатомічних ознак у дослідженнях.

На секції систематики з лекцією виступив канд. біол. наук Д.В. Гельтман (БІН РАН), в якій виклав сучасний молекулярно-філогенетичний підхід до системи роду *Euphorbia* L. (Euphorbiaceae), зокрема його підроду *Esula*. Це досить складна група з різними життєвими формами, над її вивченням на міжнародному рівні працює ціла плеяда вчених. У ході досліджень з'ясовано, що такі ознаки, як, наприклад, сукулентність та однорічна життєва форма, в дослідженому підроді виникали незалежно та неодноразово. У зв'язку з цим доповідач відзначив важливість пошуку мікроморфологічних синапоморфій для кращого розуміння молекулярно-філогенетичної системи.

Ще одну лекцію на цій секції представив її куратор, канд. біол. наук П.Г. Єфімов (БІН РАН). Він ознайомив слухачів із новими поглядами щодо систематики та філогенії деяких європейських орхідних (*Orchidaceae*); зокрема, звернув увагу на виявлену молекулярними методами парафілетичність певних груп і наслідки цього для їхньої систематики. Загалом більшість доповідей на секції систематики і філогенії стосувалася досліджень, здійснених із застосуванням тих чи інших молекулярних методів.

Велике зацікавлення викликала лекція канд. біол. наук А.П. Серьогіна (МДУ) про створення регіонального флористичного атласу на сітковій основі. Навесні 2012 року вийшла книга «Флора Владимирской области: конспект и атлас», де вперше в

Росії послідовно використано сіткове картування. Ця публікація узагальнила величезний масив даних. Автор відзначив переваги підходу та деякі недоліки, які корисно врахувати тим, хто захоче застосувати таку методику.

У рамках конференції відбулися круглі столи з обговорення теоретичних та практичних аспектів сучасної ботанічної науки. Автори мали змогу відвідати круглий стіл на тему «Штрих-кодування життя» під головуванням д-ра біол. наук В.С. Шнеер. На засіданні розглянуто принципи, сфери застосування, переваги, недоліки та складності молекулярного «штрих-кодування» (molecular barcoding) рослинних і тваринних організмів.

Окрім пленарних та секційних засідань, учасникам конференції була запропонована культурно-пізнавальна програма: екскурсії містом, відвідання музеїв та оранжерей Ботанічного саду. В останній день роботи форуму паралельно відбулися дві історико-флористичні екскурсії — до Александрії (Петергоф) та Карельського перешийка з відвіданням м. Выборга.

На закритті конференції висловлено подяку організаторам як від молодих учених, так і представників старшого покоління науковців. Ця конференція по праву була названа святом ботанічної науки. Також відзначено високий рівень її підготовки, оцінено роботу кожної секції. За матеріалами конференції опубліковано збірник тез (133 сторінки).

Не викликає сумнівів, що така конференція є значним внеском у справу об'єднання молодих науковців не тільки в Росії, а й на міжнародному рівні.

О.М. КОРНІЄНКО, Т.С. КАРПЮК